Europaparlamentet
2019-2024

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män

2019/2168(INI)

4.9.2020

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om överbryggande av den digitala klyftan mellan könen: kvinnors deltagande i den digitala ekonomin
(2019/2168(INI))

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män

Föredragande: Maria da Graça Carvalho

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION 3

MOTIVERING 11

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om överbryggande av den digitala klyftan mellan könen: kvinnors deltagande i den digitala ekonomin
(2019/2168(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av artikel 2 och artikel 3.3 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

– med beaktande av artikel 23 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

– med beaktande av deklarationen och handlingsprogrammet från Peking, som antogs under den fjärde internationella kvinnokonferensen 1995, framför allt området ”Kvinnor och medier”,

– med beaktande av slutdokumentet av den 16 december 2015 från högnivåmötet i FN:s generalförsamling om den övergripande översynen av genomförandet av resultatet från världstoppmötet om informationssamhället,

– med beaktande av kommissionens meddelande *En strategi för en inre digital marknad i Europa* (COM(2015)0192) av den 6 maj 2015 och halvtidsöversynen av dess genomförande, *En ansluten digital inre marknad för alla* (COM(2017)0228), av den 10 maj 2017,

– med beaktande av pelarna II (”Skapa goda förutsättningar för att digitala nät och tjänster ska blomstra”) och III (”Maximera tillväxtpotentialen för vår europeiska digitala ekonomi”) i kommissionens strategi för den digitala inre marknaden,

– med beaktande av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020),

– med beaktande av kommissionens studier *ICT for work: Digital skills in the workplace* och *Women in the Digital Age*,

– med beaktande av kommissionens meddelande *En ny kompetensagenda för Europa – Samarbete för att stärka humankapitalet, anställbarheten och konkurrenskraften* (COM(2016)0381) av den 10 juni 2016,

– med beaktade av kommissionens meddelande *En jämlikhetsunion: jämställdhetsstrategi för 2020–2025* (COM(2020)0152) av den 5 mars 2020,

– med beaktande av kommissionens rapport *Women active in the ICT sector* av den 1 oktober 2013,

– med beaktande av Europeiska jämställdhetsinstitutets (EIGE) studie *Gender and digital agenda* av den 26 januari 2017,

– med beaktande av rådets slutsatser av den 30 maj 2016 om uppbyggande av mediekompetens och kritiskt tänkande genom utbildning,

– med beaktande av rådets slutsatser av den 6 december 2018 om jämställdhet, ungdom och digitalisering,

– med beaktande av rådets slutsatser av den 10 december 2019 om jämställda ekonomier i EU: vägen framåt,

– med beaktande av yttrandet från Rådgivande kommittén för lika möjligheter för kvinnor och män *The future of gender equality strategy after 2019: the battles that we win never stay won* av den 19 december 2018,

– med beaktande av åtagandeförklaringen om Women in digital (WID), som 27 EU-ministrar och företrädare för medlemsstaterna plus Norge undertecknade under 2019.

– med beaktande av sin resolution av den 24 maj 2012 med rekommendationer till kommissionen om tillämpning av principen om lika lön för manliga och kvinnliga arbetstagare för samma eller likvärdigt arbete[1],

– med beaktande av sin resolution av den 12 mars 2013 om avskaffande av könsstereotyper i EU[2],

– med beaktande av sin resolution av den 12 september 2013 om den digitala agendan för tillväxt, rörlighet och sysselsättning: dags att lägga in en högre växel[3], och, i synnerhet, den breda koalitionen för digitala arbetstillfällen,

– med beaktande av sin resolution av den 28 april 2016 om jämställdhet mellan kvinnor och män och ökat inflytande för kvinnor i den digitala tidsåldern[4],

– med beaktande av 2019 års världstoppmöte om informationssamhället, på temat informations- och kommunikationsteknik för uppnåendet av målen för hållbar utveckling,

– med beaktande av 2020 års världstoppmöte om informationssamhället, på temat främjande av digital omställning och globala partnerskap: WSIS handlingslinjer för uppnåendet av målen för hållbar utveckling,

– med beaktande av frågan till kommissionen om ökat inflytande för kvinnor och flickor med hjälp av den digitala sektorn (O-000004/2018 – B8-0010/2018),

[1] EUT C 264 E, 13.9.2013, s. 75.
[2] EUT C 36, 29.1.2016, s. 18.
[3] EUT C 93, 9.3.2016, s. 120.
[4] EUT C 66, 21.2.2018, s. 44.

– med beaktande av sin resolution av den 17 april 2018 om ökat inflytande för kvinnor och flickor med hjälp av den digitala sektorn[5],

– med beaktande av sitt interparlamentariska utskottssammanträde på Internationella kvinnodagen 2048 om kvinnors och flickors egenmakt i medier och IKT,

– med beaktande av djupanalysen *Empowering women on the Internet*, som parlamentets generaldirektorat för EU-intern politik offentliggjorde i oktober 2015[6],

– med beaktande av studien *The underlying causes of the digital gender gap and possible solutions for enhanced digital inclusion of women and girls*, som parlamentets generaldirektorat för EU-intern politik offentliggjorde den 15 februari 2018[7],

– med beaktande av studien *Education and employment of women in science, technology and the digital economy, including AI and its influence on gender equality*, som parlamentets generaldirektorat för EU-intern politik offentliggjorde den 15 april 2020[8],

– med beaktande av studien *Violence against women: an EU-wide survey* från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, offentliggjord 2014,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF[9],

– med beaktande av kommissionens meddelande *EU:s strategi för utrotande av människohandel 2012–2016* (COM(2012)0286) av den 19 juni 2012 och halvtidsrapporten av den 17 oktober 2014 om dess genomförande (SWD(2014)0318),

– med beaktande av resultattavlan för *Women in digital*[10],

– med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män (A9-0000/2020), och av följande skäl:

A. Digitaliseringen har förändrat de flesta aspekter av våra liv i grunden på sätt som skapar oräkneliga möjligheter men också medför nya utmaningar. Covid-19-krisen och dess efterdyningar kommer sannolikt att leda till permanenta förändringar av levnadssättet i Europa, där digitaliseringen spelar en viktig roll.

---

[5] EUT C 390, 18.11.2019, s. 28.
[6] Djupanalys – *Empowering women on the Internet*, Europaparlamentet, generaldirektoratet för EU-intern politik, utredningsavdelning C – Medborgarnas rättigheter och konstitutionella frågor, 30 oktober 2015.
[7] Studie – *The underlying causes of the digital gender gap and possible solutions for enhanced digital inclusion of women and girls*, Europaparlamentet, generaldirektoratet för EU-intern politik, utredningsavdelning C – Medborgarnas rättigheter och konstitutionella frågor, 15 februari 2018.
[8] Studie – *Education and employment of women in science, technology and the digital economy, including AI and its influence on gender equality*, Europaparlamentet, generaldirektoratet för EU-intern politik, utredningsavdelning C – Medborgarnas rättigheter och konstitutionella frågor, 15 april 2020,
[9] EUT L 101, 15.4.2011, s. 1.
[10] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/women-digital-scoreboard

B. Könsstereotyper utgör ett allvarligt hinder för jämställdhet, ökar klyftan mellan könen i den digitala sektorn och hämmar kvinnornas fulla delaktighet som användare, innovatörer och upphovsmän.

C. Jämställdhetsindexet för 2019 visar att den bristande jämställdheten i den digitala sektorn består.

D. Enligt Eurostatuppgifter från 2018 studerade 1,3 miljoner personer informations- och kommunikationsteknik (IKT) i EU men bara en liten minoritet av dem var flickor eller kvinnor, enbart 17 procent av alla IKT-studerande i EU.

E. Bland pojkarna i åldersgruppen 15–16 år känner sig 73 procent bekväma med att använda digital utrustning som de inte är särskilt bekanta med, jämfört med 63 procent av flickorna i samma åldersgrupp.[11]

F. Könsstereotyper påverkar i hög grad ämnesvalet. Mycket få tonårsflickor i EU-medlemsstaterna (mindre än 3 procent) anger att de skulle vilja arbeta i IKT-branschen vid 30 års ålder.[12]

G. Kvinnorna i informations- och kommunikationsbranschen tjänar 19 procent mindre än männen. Könslönegapet bidrar direkt till pensionsgapet.[13]

H. Runt om i hela världen använder kvinnorna som befolkningsgrupp internet mer sällan än män, vare sig det handlar om att installera mjukvara eller om att använda sig av internetradio eller internet-tv, internetbank eller e-handelstjänster.

I. Under de senaste åren har fler kvinnor börjat arbeta inom it-säkerhet, men antalet är ändå anmärkningsvärt lågt, då mindre än 20 procent av dem som arbetar med it-säkerhet i Europa är kvinnor.

J. I framtiden förväntas mer än 90 procent av alla arbetstillfällen kräva någon grad av e-färdigheter och digital kompetens.

K. Kvinnor får kämpa för att finna sig till rätta i IKT-branschen till följd av olika hinder som exempelvis stereotyper och mansdominerade arbetsplatser. Det förekommer avsevärd vertikal och horisontell segregering i IKT-sektorn, och kvinnor är ofta överkvalificerade för de tjänster som de innehar. Bara en liten minoritet av kvinnorna innehar ledande befattningar i mjukvaruindustrin.

L. IKT är en sektor med liten andel kvinnliga anställda, och många kvinnor slutar arbeta i IKT-branschen (fenomenet brukar kallas för ”leaky pipeline” på engelska), framför allt på grund av dåliga möjligheter till balans mellan arbete och privatliv, organisatoriska begränsningar och en mansdominerad miljö.

---

[11] EIGE indikator 6. Källa: EIGE:s faktablad med titeln *Gender equality and digitalisation in the European Union*, offentliggjort den 11 oktober 2018.
[12] EIGE:s faktablad med titeln *Gender equality and digitalisation in the European Union*, offentliggjort den 11 oktober 2018.
[13] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/women-ict

M. i it-sektorn har det skett en betydande ökning av antalet kvinnliga styrelseledamöter, men det är också den sektor som har högst procentuell andel styrelser bestående av enbart män.

Allmänna kommentarer

1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens åtagande i jämställdhetsstrategin 2020−2025 att öka kvinnornas deltagande i informationssamhället. Parlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att vidta åtgärder mot den stora könsklyftan i IKT-sektorn inom ramen för den digitala agendan, den europeiska digitala strategin och all annan digitaliseringspolitik.

2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta vederbörlig hänsyn till den digitala könsklyftan i förhandlingarna om program inom ramen för nästa fleråriga budgetram och medel och lån inom ramen för återhämtningsplanen samt att öka medvetenheten bland kvinnor om dessa mekanismer.

3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att sörja för ett fullt genomförande av åtagandeförklaringen *Women in Digital*.

Utbildning

4. Europaparlamentet betonar vikten av jämställdhetsintegrering i digital utbildning på alla nivåer, inbegripet utbildning efter skolan samt informell och icke-formell utbildning, även för lärare. Parlamentet efterlyser specifika strategier för olika åldersgrupper.

5. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen och medlemsstaterna att ta itu med könsklyftan i IKT-sektorn och att tillsammans försöka hitta lösningar och utbyta bästa praxis i fråga om bättre inkludering av flickor i digital utbildning från en mycket ung ålder. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att utforma, stödja och genomföra de åtgärder som FN och dess organ stöder.

6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att grundligt behandla frågan om det låga antalet kvinnor som studerar och arbetar i IKT-sektorn, bland annat i den uppdaterade handlingsplanen för digital utbildning. Parlamentet uppmanar utbildningsanstalter att uppmuntra flickor att studera matematik, kodning, IKT och naturvetenskapliga ämnen i skolan.

7. Europaparlamentet understryker vikten av kvinnlig självförmåga inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik och av att IKT blir en integrerad bild av kvinnors identitet i förskolan och de lägre stadierna i grundskolan och att skadliga könsrollsstereotyper för flickor och pojkar undanröjas.

8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att inrätta mentorsstystem med kvinnliga förebilder inom IKT på alla utbildningsnivåer.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja livslångt lärande samt utbildningar och program för att öka flickors och kvinnors e-kompetens.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att anta strategier och åtgärder för att komma till rätta med det faktum att så många kvinnor slutar arbeta i IKT-sektorn.

11. Europaparlamentet begär att jämställdhet ska göras till en konsekvent och strukturell del av EU:s framtida ungdomsstrategi och ungdomspolitik.

Sysselsättning och entreprenörskap

12. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att fullt ut införliva och genomföra direktivet om balans mellan arbete och privatliv samt uppmanar kommissionen att övervaka det på ett effektivt sätt. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att vara uppmärksamma på tendenserna i den digitala sektorn i syfte att vid behov justera sina åtgärder för balans mellan arbete och privatliv.

13. Europaparlamentet understryker att könslönegapet har oåterkalleliga negativa konsekvenser för pensiongapet i den digitala sektorn. Parlamentet välkomnar kommissionens åtagande att före utgången av 2020 lägga fram bindande åtgärder om insyn i lönesättningen för att på ett effektivt sätt undanröja löne- och pensionsgapen mellan könen.

14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att främja jämställdhet i företag i IKT-sektorn och närliggande sektorer och i den digitala ekonomin samt att anta övergripande strategier för att minska könsklyftan i den digitala ekonomin.

15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att göra en uttömmande bedömning av de orsaker och faktorer som gör att många kvinnor hoppar av från yrkesliv i den digitala sektorn samt att utarbeta mekanismer och program för att integrera kvinnor och flickor i initiativ för allmän och yrkesrelaterad utbildning och arbete i den digitala sektorn.

16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att öka finansieringsmöjligheterna för kvinnliga företagare och att förbättra tillgången till befintliga medel, så att de får lika möjligheter att konkurrera på den digitala inre marknaden.

17. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen och medlemsstaterna att öka finansieringen för forskning om könsrelaterade frågor inom IKT.

18. Parlamentet anser att det är oerhört viktigt med fler kvinnliga förebilder och ett ökat antal kvinnor i ledande befattningar i IKT-sektorn.

Kultur- och mediesektorn samt den audiovisuella sektorn

19. Europaparlamentet betonar den inverkan som kultursektorn, mediesektorn och den audiovisuella sektorn har på utvecklingen av könsstereotyper och vidmakthållandet av normativa och kulturella hinder.

20. Europaparlamentet uppmanar den audiovisuella sektorn och mediesektorn att skildra kvinnor som arbetar inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, matematik och IKT.

21. Europaparlamentet påminner om vikten av att undanröja medvetna och omedvetna könsdiskriminerande fördomar i AI-tillämpningar, videospel och leksaker som nedvärderar kvinnans roll och leder till ett sämre deltagande från kvinnornas sida på det digitala området samt inom AI och IKT.

Kvinnors medborgerliga, politiska och ekonomiska egenmakt

22. Europaparlamentet framhåller att IKT avsevärt kan öka kvinnors förmåga att delta i val, offentliga samråd, undersökningar och debatter och att inge framställningar eller klagomål. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att beakta jämställdhetsaspekten vid utformningen av e-förvaltningsinitiativ. Parlamentet poängterar hur effektivt det är att använda internet för kampanjer och forum och för att öka kvinnliga förebilders synlighet.

23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att på ett konstruktivt sätt samarbeta med och stödja digitala civilsamhällesorganisationer och att uppmuntra sådana organisationer att engagera sig i förvaltningen av internet.

24. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna och kommissionen att anordna kampanjer för ökad medvetenhet, utbildning och jämställdhetsintegrering för att belysa vikten av IKT-kunskaper för kvinnornas ekonomiska egenmakt.

Uppgiftsinsamling

25. Europaparlamentet välkomnar skapandet av resultattavlan för *Women in digital* som en integrerad del av indexet för digital ekonomi och digitalt samhälle (Desi) samt de fyra nya indikatorer som Europeiska jämställdhetsinstitutet föreslagit i sin rapport *Gender equality and youth: opportunities and risks of digitalisation* från 2018.

26. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna, samt företagen, att samla in köns- och åldersuppdelade uppgifter om IKT-användningen.

It-säkerhet

27. Europaparlamentet ser med oro på ökningen av digitala brott och trakasserier och våld mot kvinnor i den digitala världen. Parlamentet efterlyser kampanjer för ökad medvetenhet om riskerna samt åtgärder för att lära kvinnor hur de kan skydda sig på nätet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ge de brottsbekämpande myndigheterna nödvändiga befogenheter för att kunna bekämpa digitala brott på ett effektivt sätt.

28. Europaparlamentet uppmanar EU:s institutioner, byråer och organ, liksom medlemsstaterna och deras brottsbekämpande myndigheter, att samarbeta och vidta konkreta åtgärder för att samordna sina insatser för att bekämpa användning av IKT för brottsliga ändamål. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se över sin straffrätt i syfte att säkerställa att nya former av digitalt våld definieras och erkänns.

29. Europaparlamentet efterfrågar ytterligare rättsligt bindande åtgärder samt ett direktiv för att motverka och bekämpa könsrelaterat våld, inbegripet nätvåld och hatpropaganda på nätet mot kvinnor.

Jämställdhet inom utvecklingspolitiken

30. Europaparlamentet uttrycker sin oro över risken att den digitala klyftan mellan könen ökar ytterligare i utvecklingsländerna under den pågående krisen. Parlamentet framhåller vikten av digital kompetens som ett instrument för ökad jämställdhet inom utvecklingsstrategierna.

°

° °

31. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

MOTIVERING

Digitaliseringen har förändrat de flesta aspekter av våra liv i grunden på sätt som skapar nya möjligheter men också medför många utmaningar. Lika möjligheter på arbetsmarknaden och likabehandling på arbetsplatsen är, liksom strävan efter en jämn könsfördelning i den digitala sektorn, oerhört viktigt inte bara för EU:s ekonomi, t.ex. i form av BNP-tillväxt, utan också som en ren rättvisefråga för alla begåvade kvinnor och flickor som väljer att arbeta inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik.

Den pågående covid-19-krisen, som revolutionerat hur människor och företag använder IKT och annan digital teknik för att arbeta och interagera, har bara tydliggjort hur bråttom det är att uppnå en jämn könsfördelning i denna sektor.

Klyftorna identifierades för flera årtiondens sedan, och det har gjorts försök att komma till rätta med dem under årens lopp. Det kvarstår dock fördomar och ojämlikheter på områdena naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, matematik och i den digitala sektorn (t.ex. digital teknik, datavetenskap, informationsteknik, informations- och kommunikationsteknik, artificiell intelligens, it-säkerhet), vilket framgår av en nyligen genomförd studie som Europaparlamentets utredningsavdelning för medborgerliga rättigheter och konstitutionella frågor beställt på begäran av FEMM-utskottet.

I detta betänkande identifieras två viktiga fenomen som bidrar till denna situation. Å ena sidan tenderar flickor, av ett antal kulturella anledningar, att undvika dessa områden eftersom de inte betraktar dem så några gångbara yrkesbanor. Samtidigt är det många av dem som faktiskt ger sig in på denna bana som sedan hoppar av den någonstans längs vägen, antingen som studerande eller yrkesverksamma, vilket redan tidigare har kallats för ”leaky pipelines”-effekten. Skillnaderna mellan kvinnor och män blir uppenbara relativt tidigt och är påtagliga under hela livet. I åldern 15–16 år uppger 73 procent av pojkarna att de känner sig bekväma med att använda digital utrustning, medan enbart 63 procent av flickorna i samma åldersgrupp säger samma sak. Ännu mer oroande är det att bara 3 procent av tonårsflickorna uttrycker ett intresse för att arbeta i IKT-sektorn.

Uttrycket ”leaky pipeline” syftar på det faktum att ju högre upp en kvinna kommer i sina akademiska studier och sitt yrkesliv, desto större är sannolikheten att hon hoppar av. Detta beror på ett antal omständigheter, bland annat en icke familjevänlig arbetsmiljö, brist på kvinnliga kollegor och mentorer och brist på yrkesmässigt erkännande.

Syfte och åtgärder

Syftet med detta INI-betänkande är att åtgärda grundorsakerna till den rådande digitala klyftan mellan könen, reflektera över de tillgängliga uppgifterna och föreslå konkreta åtgärder och insatser för att främja kvinnors och flickors deltagande i den digitala ekonomin.

Det finns flera orsaker till den digitala könsklyftan. Föredraganden strukturerar upp betänkandet som ett förlopp från den tidiga **utbildningen** och vidare upp till **yrkeslivet**, och även utifrån de sociala och kulturella influenserna, i ett försök att identifiera vägar till positiv

återkoppling samt flaskhalsar som hindrar en full integration av kvinnor och flickor i den digitala sektorn.

Detta betänkande innehåller en rad rekommendationer till kommissionen, medlemsstaterna och samhället i stort.

Föredraganden betonar att det inte bara är upp till myndigheter och offentliga organ att vidta goda åtgärder mot den digitala klyftan mellan könen. Olika aktörer – offentliga personer, privata aktörer eller företrädare för den akademiska världen – kan genomföra riktade åtgärder för att på ett effektivt sätt öka kvinnors och flickors deltagande och roll i den digitala ekonomin.

Man måste uppmuntra kvinnors deltagande i tekniska arbeten och på höga befattningar genom att undanröja utbildningshinder redan i ett tidigt skede, liksom yrkesmässiga hinder, samtidigt som kvinnor garanteras digitalt livslångt lärande.

Betänkandet innehåller även flera rekommendationer som syftar till att komma till rätta med den digitala klyftan mellan könen på olika områden som exempelvis **medie- och kultursektorn och den audiovisuella sektorn** samt **kvinnors medborgerliga, politiska och ekonomiska** deltagande.

Vikten av uppgiftsinsamling, it-säkerhet och ytterligare forskning om jämställdhetsfrågor inom IKT tas också upp.

Föredraganden är övertygad om att undanröjandet av könsklyftan kommer att öka välståndet på alla nivåer och medföra social rättvisa tack vare ökad jämställdhet.